

על ישראל לפעול בעצמה כדי לעצב את מציאות השנים הבאות

written by מאיר בן שבת | 12.10.2025

בזמן שבישראל חוגגים את שחרור החטופים ובממשל טראמפ נערכים להשתמש בהסכם כמקפצה להרחבת הנורמליזציה, בחמאס כבר עסוקים בתהליך השיקום. באופן טבעי הציבור חשוף רק למהלכים הגלויים של תהליך זה: פריסת כוחות-השיטור החמושים, הוצאות להורג ופעולות ענישה שיחידת "סהם" ("החץ") מבצעת נגד מתנגדי חמאס, פינוי צירי תנועה והשלטת סדר בהנעת תושבי עזה לשכונות מגוריהם, חידוש פעילות העיריות ומשרדי ממשלת חמאס, היערכות לפתיחת מעבר רפיח ולהזרמת משאיות אספקה ועוד פעולות שמיועדות להפגנת כוח ולחיזוק הנרטיב של ניצחון ההתנגדות.

ההתארגנות המהירה של חמאס והיעילות שהוא מפגין בכל אזורי הרצועה, מעידות על כך שהשלב הפיקודי והאירגוני שלו עדיין מתפקד. אפשר להניח שזה המצב גם ביחס לזרוע הצבאית של הארגון. בניגוד לרושם שנוצר בציבור הישראלי, זו אינה נשענת רק על עז-א-דין חדאד וצעירים שצורפו במהירות "כדי למלא את השורות". היא כוללת מספר רב של מפקדים ותיקים ומנוסים מאוד כדוגמת ראאד סעד ¹ שנמנה על מייסדיה וכבר ב-2005 שימש כמח"ט העיר העזה. הוא זה שאחראי גם על מטה היצור העצמי של משגרי רקטות, טילים, ונשק נגד טנקים. לצידו בהיררכיית הפיקוד, מוחמד עודה ² שפעל במשך שנים בצמרת צבא חמאס ומשמש כיום כמפקד החטיבה הצפונית. מוהנד רג'וב ³ שמשמש מח"ט העיר עזה, מוחמד ברים ⁴ שמפקד על חטיבת ח'אן יונס ונוספים. דמות נוספת בעלת תפקיד מרכזי בביטחון הפנים ובתיאום בין מערכי חמאס הוא תאופיק אבו נעים, ראש מערך הביטחון של האירגון שנה על דור המייסדים של החמאס ברצועת עזה. הוא צלח את נסיונות החיסול ובנוסף ל-37 שנות ניסיון הוא מביא עימו גם מנהיגות וכושר אירגון מוכחים.

הדברים לא נכתבים כדי לרפות ידיים או לגרוע מהישגיה של ישראל במערכה זו, אלא כדי להזהיר מפני אופוריה ולהצביע על גודל האתגר שמצפה לנו. זאת, עוד מבלי שהבאנו בחשבון את האילוצים שעומדים לישראל תצטרך להתמודד, בעקבות ההתחייבויות ההסכמיות ומעורבות גורמי התיווך שאליהם השתרבבה הפעם גם תורכיה. עם אותו ארדואן ששבועיים אחרי טבח ה-7 באוקטובר אמר בפרלמנט התורכי כי חמאס הוא לא ארגון טרור אלא תנועת שחרור שמנהלת מלחמה כדי להגן על אדמתה.

יש בישראל מי שמיהרו לחגוג את פתיחת מעבר רפיח, מתוך מחשבה שעתה תתאפשר יציאה, אולי אפילו נהירה, של עזתים מחוסרי-בית שיחפשו להמשיך את חייהם במקום אחר. גם לכך, הסיכויים כנראה לא רבים. הסכם הפסקת המלחמה אמנם הביא לפתיחת מעבר רפיח, אך עבור תושבי עזה הוא מביא עימו גם את התקווה לשיקום. כל עוד קיימת תקווה כזו, הם יעדיפו

יתכן שנפתע לטובה, אך עדיף להניח שאיש לא יעשה עבור ישראל את העבודה השחורה של ההתמודדות עם חמאס. אף אחד אחר לא יבטיח במקומנו את פירוקו מנשקו ואת מניעת התעצמותו. אלה הן משימות שישראל תצטרך לעשות בעצמה, למרות הסכנה שיובילו לחיכוכים צבאיים או למשברים מדיניים ואפילו לפגיעה בסיכויי הרחבת הנורמליזציה.

למרות ההסכמים, המציאות תתעצב בהתאם לאופן שבו ישראל תתנהל בשטח. את העובדה שחמאס פרס כוחות שיטור חמושים מבלי שישראל פעלה נגדם, ניתן להסביר רק בכך שהדבר תואם עם ישראל. צריך להניח שמבחינת חמאס, זה לא יעצר בכך. ויתורים, העלמת עין והסתמכות על הבטחות של המתווכות, יבטיחו את התעצמותו.

במציאות החדשה, כדאי שהדרג הצבאי והביטחוני יהיו רחוקים ככל האפשר מהעיסוק במשא ומתן, כדי לצמצם את השפעתו הממתנת או המבלבלת ולהתמקד במשימות הצבאיות.

נכון לקבוע ולהבהיר לכוחות, כי גם במציאות ההסכמית, השיקול המוביל הוא ביטחון כוחותינו. אם הדבר טרם נעשה, נכון להגדיר לצה"ל כיצד יש לפעול כאשר מזהים מנהרות, נשק. כיצד יש להגיב לירי רקטות "סורר", או מול פעילות שחמאס מבצע לתיקון או להכשרה של יכולות צבאיות.

הוראות הפתיחה באש בנוגע למרחב-הפרימטר צריכות להיקבע באופן שיאפשר לא רק הגנה על כוחותינו, אלא מניעת שחיקה של המרחב הזה בשיטת הכירסום הזוחל. אין לאפשר לחמאס לשחוק את יעילותו של המרחב הזה המרחב הזה, על ידי הרגלת כוחותינו להגעתם של ילדים, נשים או זקנים לאזורים אלה, בתואנות שונות.

אתגר משמעותי שמצפה למערכת הישראלית קשור בבלימת המאמצים שחמאס יעשה כדי לשקם את יכולותיו הצבאיות. בתוך מאות משאיות האספקה שיוכנסו לרצועת עזה, יהיו גם אמצעי לחימה וכן חומרים ואמצעים דו-שימושיים שנחוצים לייצור נשק ותחמושת. זהו עניין מרובה פרטים והטיפול בו מצריך בקיאות וסבלנות שהמערכת אינה משופעת בהן ועל כל בדיוק בונים בחמאס. השורה התחתונה, לא ניתן יהיה לקיים על כך פיקוח אפקטיבי. כל שניתן יהיה להשיג הוא האטה והכבדה על מאמצי האוייב, באמצעות הגבלה מראש של סוג האמצעים שניתן יהיה להכניס לעזה. את זאת, הממשלה צריכה לקבוע. באותה נשימה כדאי שהממשלה תקבע כבר כעת כי בשום מקרה לא יורשו פלסטינים מעזה להיכנס לישראל. תרחיש כזה נשמע אולי דמיוני בעת הזו, אך בעזה כבר למדנו שהמציאות עולה על כל דמיון. במיוחד לנוכח הרגישות במערכות הישראליות לבעלי צרכים רפואיים או לשלומם של מבקשי מקלט נרדפים.

לא פחות חשוב מעזה, הוא העיסוק בהשלכות הביטחוניות של ההסכם, על זירת יו"ש. סיומה של המלחמה כשחמאס על רגליו ועם שחרורם של רבי מחבלים מבתי הכלא בישראל, צפוי להעצים את התמיכה בחמאס ולהגדיל את פוטנציאל הטרור משטחי יו"ש, שגם כך נמצא במגמת החרפה.

בין המשוחררים, מומחים לפיגועי התאבדות ולפיגועי מיקוח, מפקדים כריזמטיים ומחבלים אכזריים שיגיעו מלאי מוטיבציה לתרום את חלקם ל"מבול אל אקצה". על הרקע הזה נדרשת החמרה מיידית במדיניות הביטחונית של ישראל בזירה זו. מילות המפתח צריכות להיות [?] יוזמה התקפית אגרסיבית. כולל שימוש נרחב באמצעי הסיכול הממוקד. אין לאפשר את התבססותם ובשום אופן לא להמתין עד שיפעלו. הגישה הרצויה מולם היא להקדים מכה למכה.

צער הפרידה והפירוד

"בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם [?] עֶצְרַת הוּא" [?] זהו לשון הציווי המקראי שמתייחס לחג שלפנינו. חכמינו הסבירו כי השם עֶצְרַת בא מלשון עצירה. עם סיומם של שבעת ימי חג הסוכות, רגע לפני החזרה לשגרת החול, עוצר ה' את בניו ומבקש להיות ביחד, עוד יום אחד, "קִשָּׁה עָלַי פְּרִדְתְּכֶם".

כולנו מאושרים לקראת סיומה של פרידה אכזרית בת שנתיים. בה בעת, אנו זוכרים וכואבים פרידה מאחים שלא ישובו לעולם. אנחנו עם אחד [?]פצוע ומצולק, מצער הפרידה וממועקת הפירוד. שמח ודואג, חוגג, כואב ומחבק באותה נשימה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 13.10.2025.